

31990L0496

L 276/40

EIROPAS KOPIENU OFICIĀLAIS VĒSTNESIS

6.10.1990.

PADOMES DIREKTĪVA
(1990. gada 24. septembris)
par pārtikas produktu uzturvielu marķēj

(90/496/EEK)umu

EIROPAS KOPIENU PADOME,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 100.a pantu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu ⁽¹⁾,

sadarbībā ar Eiropas Parlamentu ⁽²⁾,

ņemot vērā Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽³⁾,

tā kā būtu svarīgi paredzēt pasākumus, kas veicinātu iekšējā tirgus pakāpenisku izveidi līdz 1992. gada 31. decembrim; tā kā iekšējais tirgus ir teritorija bez iekšējām robežām, kurā nodrošināta preču, personu, pakalpojumu un kapitāla brīva aprīte;

tā kā arvien pieaug sabiedrības interese par veselības saistību ar diētu un par tādas diētas izvēli, kas būtu piemērota individuālām vajadzībām;

tā kā Padomes sanāsmē Padomes un dalībvalstu valdību pārstāvji 1986. gada 7. jūlija rezolūcijā par Eiropas Pretvēža rīcības programmu kā vienu no prioritātēm ir izvēlējušies uztura uzlabošanu;

tā kā zināšanas par pārtikas uzturvērtības pamatprincipiem un pienācīga pārtikas produktu uzturvielu marķējums varētu ievērojami palīdzēt patērētājiem izdarīt savu izvēli;

tā kā uzturvielu marķējums būtu papildinājums sabiedrības izglītošanas pasākumiem uztura jomā;

tā kā, no vienas puses, patērētāju interešu labad un, no otras puses, lai novērstu iespējamus tehniskus šķēršļus tirdzniecībai, uzturvielu marķējumam būtu jāpiemēro vienotas prasības visā Kopienā;

tā kā pārtikas produktiem ar uzturvielu marķējumu būtu jāatbilst šajā direktīvā noteiktajām normām;

tā kā būtu jāaizliedz visi pārējie uzturvielu marķējuma veidi, bet jāatļauj tādu pārtikas produktu brīva aprīte, kam nav uzturvielu marķējuma;

tā kā, lai vērstos pie vidusmēra patērētāja un lai sniegtā informācija kalpotu marķējuma ieviešanas mērķiem, arī ņemot vērā pašreizējo zemo zināšanu līmeni uztura jomā, tai ir jābūt vienkāršai un viegli saprotamai;

tā kā laika gaitā šīs direktīvas piemērošana ļaus iegūt vērtīgu pieredzi šajā jomā un izvērtēt patērētāju reakciju uz to, kādā veidā tiek pasniegta informācija par uzturvielām, tādējādi dodot Komisijai iespēju pārskatīt reglamentatīvās normas un ierosināt attiecīgus grozījumus;

tā kā, lai mudinātu ieinteresētās personas, jo īpaši mazos un vidējos uzņēmumus, nodrošināt uzturvielu marķējumu pēc iespējas lielākam produktu skaitam, būtu pakāpeniski jāievieš pasākumi, kas paredz arvien pilnīgāku un līdzsvarotāku informāciju;

tā kā šajā direktīvā noteiktajās normās būtu jāņem vērā arī *Codex Alimentarius* pamatnostādnes attiecībā uz uzturvielu marķēšanu;

tā kā vispārīgi marķēšanas noteikumi un marķējuma definīcijas ir ietvertas Padomes 1978. gada 18. decembra Direktīvā 79/112/EEK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz galapatērētājam pārdodamu pārtikas produktu marķēšanu, noformējumu un reklāmu ⁽⁴⁾, kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Direktīvu 89/395/EEK ⁽⁵⁾; tā kā tādēļ šajā direktīvā ir iekļauti tikai noteikumi, kas attiecas uz uzturvielu marķējumu,

IR PIEŅĒMUSI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

1. Šī direktīva skar uzturvielu marķējumu pārtikas produktiem, kas paredzēti galapatērētājam. Šī direktīva skar arī restorāniem, slimnīcām, ēdnīcām un citām tamlīdzīgām sabiedriskās ēdināšanas iestādēm (turpmāk tekstā "sabiedriskās ēdināšanas iestādes") piegādājamus pārtikas produktus.

⁽¹⁾ OV C 282, 5.11.1988., 8. lpp. un

OV C 296, 24.11.1989., 3. lpp.

⁽²⁾ OV C 158, 26.6.1989., 250. lpp. un

OV C 175, 16.7.1990., 76. lpp.

⁽³⁾ OV C 159, 26.6.1989., 41. lpp.

⁽⁴⁾ OV L 33, 8.2.1979., 1. lpp.

⁽⁵⁾ OV L 186, 30.6.1989., 17. lpp.

2. Šī direktīva neattiecas uz:

- dabīgo minerālūdeni vai citu ūdeni, kas paredzēts lietošanai uzturā,
- pārtikas piedevām.

3. Šo direktīvu piemēro, neierobežojot marķēšanas noteikumus Padomes 1989. gada 3. maija Direktīvā 89/398/EEK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz pārtikas produktiem, kas paredzēti cilvēkiem ar īpašām uztura vajadzībām⁽¹⁾, un īpašās direktīvās, kuras norādītas minētās direktīvas 4. pantā.

4. Šajā direktīvā:

a) "uzturvielu marķējums" ir jebkura informācija, kas uzrādīta etiķetē saistībā ar:

i) enerģētisko vērtību;

ii) tādām uzturvielām kā:

- proteīni,
- ogļhidrāti,
- tauki,
- šķiedrvielas,
- nātrijs,
- vitamīni un minerālvielas, kas uzskaitīti pielikumā un ir sastopami ievērojamā daudzumā, kā tas norādīts minētajā pielikumā.

Grozījumus vitamīnu, minerālvielu un to ieteicamo dienakts devu sarakstā apstiprina saskaņā ar 10. pantā noteikto kārtību;

b) "uzturvērtības norāde" ir jebkurš apraksts vai reklāmas paziņojums, kas satur apgalvojumu, tiešu vai netiešu norādi, ka pārtikas produktam piemīt īpašas uzturīpašības tā enerģētiskās vērtības (kaloritātes) dēļ, kura tam:

- piemīt,
- piemīt samazinātā vai palielinātā devā, vai
- nepiemīt,

un/vai to uzturvielu dēļ, ko tas:

- satur,
- satur mazākā vai lielākā attiecībā, vai
- nesatur.

Atsauce uz uzturvielas īpašībām vai daudzumiem, ja to paredz tiesību akti, nav uzskatāma par uzturvērtības norādi.

Saskaņā ar 10. pantā noteikto kārtību atsevišķos gadījumos var pieņemt lēmumu par šajā punktā izklāstīto nosacījumu ievērošanu vai neievērošanu;

c) "proteīni" ir proteīnu saturs, kas aprēķināts pēc formulas: proteīni = pēc Kjeldāla metodes noteikts kopējais slāpekļis × 6,25;

d) "ogļhidrāti" ir visi ogļhidrāti, ietverot poliolus, ko cilvēka organisms pārstrādā vielmaiņas ceļā;

e) "cukuri" ir visi monosaharīdi un disaharīdi, ko satur pārtikas produkti, izņemot poliolus;

f) "tauķi" ir kopējais lipīdu saturs, ieskaitot fosfolipīdus;

g) "piesātinātās taukskābes" ir taukskābes, kas nesatur divkārsšo saiti;

h) "mononepiesātinātās taukskābes" ir taukskābes ar vienu divkārsšo *cis*-saiti;

i) "polinepiesātinātās taukskābes" ir taukskābes ar *cis*, *cis*-metilēna divkārsšās saites iestarpinājumiem;

j) "šķiedrvielas" ir vielas, kas nosakāmas saskaņā ar 10. pantā izklāstīto procedūru, izmantojot analīzes metodi, kura jāizvēlas saskaņā ar minēto procedūru;

k) "vidējā vērtība" ir rādītājs, kas vislabāk raksturo uzturvielas daudzumu, ko satur konkrēts pārtikas produkts, un atspoguļo iespējamās sezonālas atšķirības, patēriņa modeli un citus faktorus, kuri var ietekmēt rādītāja faktisko lielumu.

2. pants

1. Saskaņā ar 2. punktu uzturvielu marķēšana nav obligāta.

2. Ja, rīkojot prezentāciju vai reklāmas kampaņu, marķējumā iekļauj uzturvērtības norādi, uzturvielu marķēšana ir obligāta, izņemot vispārīgas reklāmas gadījumus.

3. pants

Atļautas ir tikai uzturvērtības norādes, kas skar enerģētisko vērtību, uzturvielas, kuras uzskaitītas 1. panta 4. punkta a) apakšpunkta ii) punktā, un vielas, kas pieder šo uzturvielu kategorijai vai ietilpst tajā kā sastāvdaļas. Noteikumus, kas ierobežo vai aizliedz uzturvērtības norāžu izmantošanu šā panta nozīmē, drīkst pieņemt, ievērojot 10. pantā noteikto kārtību.

4. pants

1. Ja ir nodrošināts uzturvielu marķējums, sniegtajā informācijā iekļauj 1. vai 2. grupas datus šādā secībā:

1. grupa

a) enerģētiskā vērtība;

b) proteīnu, ogļhidrātu un tauku saturs.

2. grupa

a) enerģētiskā vērtība;

b) proteīnu, ogļhidrātu, cukuru, tauku, piesātināto taukskābju, šķiedrvielas un nātrija saturs.

2. Ja uzturvērtības norāde skar cukurus, piesātinātās taukskābes, šķiedrvielas vai nātriju, šajā informācijā iekļauj 2. grupas datus.

⁽¹⁾ OV L 186, 30.6.1989., 27. lpp.

3. Uzturvielu marķējumā var arī uzrādīt daudzumu vienam vai vairākiem tādiem savienojumiem kā:

- ciete,
- polioli,
- mononepiesātinātās taukskābes,
- polinepiesātinātās taukskābes,
- holesterīns,
- jebkuras minerālvielas vai vitamīni, kas uzskaitīti pielikumā un ir sastopami ievērojamā daudzumā, kā tas norādīts minētajā pielikumā.

4. Uzturvērtības norādes gadījumā ir obligāti jāuzskaita vielas, kas pieder vienai no 1. un 3. punktā minētajām uzturvielu kategorijām vai ietilpst tajā kā sastāvdaļas.

Turklāt, uzrādot polinepiesātināto taukskābju un/vai mononepiesātināto taukskābju saturu un/vai holesterīna līmeni, uzrāda arī piesātināto taukskābju saturu, šajā gadījumā pēdējo savienojumu satura uzskaitījums nav uzskatāms par uzturvērtības norādi 2. punkta nozīmē.

5. pants

1. Uzrādāmo enerģētisko vērtību aprēķina, izmantojot šādus pārrēķina koeficientus:

— ogļhidrātiem (izņemot polioli)	4 kcal/g – 17 kJ/g
— polioliem	2,4 kcal/g – 10 kJ/g
— proteīniem	4 kcal/g – 17 kJ/g
— taukiem	9 kcal/g – 37 kJ/g
— spirtam (etanolam)	7 kcal/g – 29 kJ/g
— organiskajām skābēm	3 kcal/g – 13 kJ/g

2. Noteikumus, kas skar zemāk norādītos punktus, pieņem saskaņā ar 10. pantā noteikto kārtību:

- 1. punktā minēto pārrēķina koeficientu grozījumi,
- 1. punktā iekļautā saraksta papildināšana ar vielām, kas pieder vienai no minētajā punktā uzskaitītajām uzturvielu kategorijām vai ir to sastāvdaļas, un ar to pārrēķina koeficientiem, lai varētu precīzāk aprēķināt pārtikas produktu enerģētisko vērtību.

6. pants

1. Uzturvielu enerģētisko vērtību un uzturvielu vai to sastāvdaļu attiecības uzrāda skaitliski. Izmantojamās mērvienības ir šādas:

— enerģētiskā vērtība – kJ un kcal	
— proteīni	} gramos (g)
— ogļhidrāti	
— tauki	
— šķiedrvielas	
— nātrijs	
— holesterīns	miligramos (mg)

— vitamīni un minerālvielas pielikumā norādītās mērvienības

2. Informāciju norāda uz 100 g vai 100 ml. Turklāt šo informāciju drīkst norādīt vienai devai, nosakot tās lielumu etiķetē, vai porcijai, ja ir minēts porciju skaits iepakojumā.

3. Saskaņā ar 10. pantā izklāstīto kārtību var pieņemt lēmumu, ka 1. un 2. punktā minētā informācija ir norādāma arī grafiskā veidā atbilstoši noteiktam paraugam.

4. Minētie daudzumi attiecas uz pārtikas produktu, ko laiž pārdošanā. Šī informācija, pēc vajadzības, var attiekties uz pārtikas produktu pēc apstrādes, ja pievieno pietiekami sīkus apstrādes norādījumus un šī informācija skar pārtikas produktu, kas ir gatavs lietošanai uzturā.

5. a) Vitamīnu un minerālvielu saturs ir jānorāda arī procentos no ieteicamās diennakts devas (IDD), kas minēta pielikumā saistībā ar 2. punktā noteiktajiem daudzumiem.

b) Vitamīnu un minerālvielu ieteicamo diennakts devu (IDD) procentos var norādīt arī grafiskā veidā. Šā apakšpunkta piemērošanas noteikumus var pieņemt saskaņā ar 10. pantā noteikto kārtību.

6. Norādot cukuru un/vai polioli un/vai cietes saturu, šo informāciju iekļauj uzreiz aiz ogļhidrātu satura norādes šādā veidā:

— ogļhidrāti	g
to skaitā:	
— cukuri	g
— polioli	g
— ciete	g

7. Norādot taukskābju daudzumu un/vai tipu un/vai holesterīna līmeni, šo informāciju iekļauj uzreiz aiz kopējo tauku satura norādes šādā veidā:

— tauki	g
to skaitā:	
— piesātinātās taukskābes	g
— mononepiesātinātās taukskābes	g
— polinepiesātinātās taukskābes	g
— holesterīns	mg

8. Katrā atsevišķā gadījumā minētās vērtības ir vidējās vērtības, kas balstās uz:

- a) pārtikas produktu analīzi, ko veicis ražotājs;
- b) aprēķiniem, ņemot par pamatu zināmas vai faktiski noteiktas sastāvdaļu vidējās vērtības;

c) aprēķiniem, ņemot par pamatu vispārīgi zināmus un atzītus datus.

Par pirmās daļas piemērošanas noteikumiem, jo īpaši ņemot vērā atšķirības starp paziņotajiem rādītājiem un tiem, kas noteikti oficiālo pārbaūžu laikā, lemj saskaņā ar 10. pantā izklāstīto kārtību.

7. pants

1. Informācija, kas paredzēta šajā direktīvā, ir jānorāda vienkopus tabulas formā, sakārtojot skaitļus cits citam apakšā, ja ir pietiekami daudz vietas. Ja vietas nav, informāciju izkārt vienlaidus.

To iespēj redzamā vietā skaidri salasāmiem un neizdzēšamiem burtiem.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka šajā direktīvā paredzētā informācija tiek norādīta pircējiem viegli saprotamā valodā, ja vien nav veikti citi pasākumi, kas nodrošina pircēju informētību. Šis noteikums neliedz šādu informāciju uzrādīt vairākās valodās.

3. Attiecībā uz uzturvielu marķējumu dalībvalstis atturas noteikt prasības, kas ir sikākas par šajā direktīvā noteiktajām.

8. pants

Kamēr nav galīgi apstiprināti Kopienas pasākumi saskaņā ar 10. pantā noteikto kārtību, nefasētiem pārtikas produktiem, ko laiž pārdošanā galapatērētājiem vai sabiedriskās ēdināšanas iestādēm, un pārtikas produktiem, ko pēc pircēju pieprasījuma fasē tirdzniecības vietā vai fasē tūlītējai pārdošanai, 4. pantā minētās informācijas apmērus un tās pasniegšanas veidu nosaka attiecīgās valsts noteikumi.

9. pants

Jebkurus pasākumus, kas var ietekmēt sabiedrības veselību, apstiprina pēc apspriešanās ar Pārtikas zinātnisko komiteju, kas izveidota ar Lēmumu 74/234/EEK⁽¹⁾.

10. pants

1. Ja ir jāievēro šajā pantā paredzētā kārtība, ar Lēmumu 69/414/EEK⁽²⁾ izveidotās Pārtikas produktu pastāvīgās komite-

⁽¹⁾ OV L 136, 20.5.1974., 1. lpp.

⁽²⁾ OV L 291, 19.11.1969., 9. lpp.

jas (turpmāk tekstā "Komiteja") priekšsēdētājs pēc savas ierosmes vai pēc dalībvalsts pārstāvja pieprasījuma šo jautājumu tūlīt nodod izskatīšanai Komitejā.

2. Komisijas pārstāvis iesniedz Komitejai veicamo pasākumu projektu. Komiteja sniedz atzinumu par šo projektu laikā, ko priekšsēdētājs var noteikt atkarībā no jautājuma steidzamības. Atzinumu pieņem ar balsu vairākumu, kā tas noteikts Līguma 148. panta 2. punktā attiecībā uz lēmumiem, kuri Padomei jāpieņem pēc Komisijas priekšlikuma. Dalībvalstu pārstāvju balsis Komitejā vērtē tā, kā tas noteikts minētajā pantā. Priekšsēdētājs nebalso.

3. a) Komisija apstiprina paredzētos pasākumus, ja tie saskan ar Komitejas atzinumu.

b) Ja paredzētie pasākumi nesaskan ar komitejas atzinumu vai atzinums nav sniegts, Komisija tūlīt iesniedz Padomei ierosinājumu par veicamajiem pasākumiem. Padome pieņem lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu.

c) Ja 40 dienu laikā pēc ierosinājuma iesniegšanas Padomē, tā nav pieņēmusi lēmumu, ierosinātos pasākumus apstiprina Komisija.

11. pants

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai izpildītu šīs direktīvas prasības, un uzreiz informē par tiem Komisiju. Šos pasākumus veic tā, lai:

— līdz 1992. gada 1. aprīlim nodrošinātu tirdzniecību ar produktiem, kas atbilst šīs direktīvas prasībām,

— no 1993. gada 1. oktobra aizliegtu tirdzniecību ar produktiem, kas neatbilst šīs direktīvas prasībām.

2. Līdz 1995. gada 1. oktobrim neatkarīgi no uzturvielu uzskaitījuma, ko veic brīvprātīgi vai uzturvērtības norādes lietošanas dēļ saistībā ar vienu vai vairākām tādām uzturvielām kā cukuri, piesātinātās taukskābes, šķiedrvielas, nātrijs, vēl nestājas spēkā 4. panta 1. un 2. punktā noteiktais pienākums uzskaitīt visas šīs uzturvielas.

3. Komisija līdz 1998. gada 1. oktobrim iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par šīs direktīvas piemērošanu. Tā vienlaicīgi iesniedz Padomei pienācīgus grozījumu priekšlikumus.

Briselē, 1990. gada 24. septembrī

12. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Padomes vārdā —
priekšsēdētājs
V. SACCOMANDI

PIELIKUMS

Vitamīni un minerālvielas, kuras drīkst uzskaitīt marķējumā, un to ieteicamās diennakts devas (IDD)

A vitamīns µg	800	B12 vitamīns µg	1
D vitamīns µg	5	Biotīns mg	0,15
E vitamīns mg	10	Pantotēnskābe mg	6
C vitamīns mg	60	Kalcijs mg	800
Tiamīns mg	1,4	Fosfors mg	800
Riboflavīns mg	1,6	Dzelzs mg	14
Niacīns mg	18	Magnijs mg	300
B6 vitamīns mg	2	Cinks mg	15
Folijskābe µg	200	Jods µg	150

Spriežot par to, kas ir uzskatāms par ievērojamu daudzumu, parasti būtu jāņem vērā 15 % no ieteicamās diennakts devas, kas norādīta pielikumā un ietilpst 100 g vai 100 ml produkta vai vienā iepakojumā, ja tas satur tikai vienu porciju.
